

POHJOIS-SUOMEN
HALLINTO-OIKEUS

Lausunto

14.03.2024

PSHAO/127/2024

Asia: VN/17727/2022

Lausuntopyyntö selvityksestä - Tuomioistuinlaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen : Selvitys tuomioistuinlain vaikutuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Tulisiko tuomioistuinharjoittelun nimellä tunnettu harjoittelumahdollisuus laajentaa kattamaan myös muut oikeudenhoidon toimijat? Jos, niin missä harjoittelu tulisi voida suorittaa? Mikä harjoittelun kesto tulisi olla?

Ei tulisi.

2. Tulisiko tuomioistuinharjoittelijoiden valintamenettelyä tehostaa? Jos, niin miten?

Esivalintakoetta ja valintamenettelyä voisi kehittää siihen suuntaan, että tuomarintehtävässä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja soveltuvuus painottuvat arvioinnissa nykyistä enemmän. Hallinto-oikeuden näkökulmasta yhdistelmäharjoittelu puoliksi käräjä- ja hallinto-oikeudessa on tehokas.

3. Tulisiko asessoreiden valinta siirtää esivalintakoetta lukuun ottamatta tuomarinkoulutuslautakunnalta tuomioistuimille? Jos, niin miksi?

Selvityksessä ongelmaksi todettuun valintamenettelyn keston voisi olla mahdollista vaikuttaa muutoinkin, siirtäminen ei liene sillä perusteella ainakaan välttämätöntä. Keskeistä on kuitenkin kehittää itse valinnan tehokkuutta, siis kykyä löytää henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tuomarintyöhön soveltuvimmat hakijat. Mahdollinen kehittämisvaihtoehto siirtäminen sinänsä on, etua voisi olla tuomioistuimelle enemmästä mahdollisuudesta valita ominaisuuksiltaan juuri sille sopivimmat hakijat. Kuitenkin samalla menetettäisiin nykyisen järjestelmän potentiaali valtakunnallisesti yhtenäisempään ja mahdollisesti avoimempaan nimitysharkintaan. Samoin tuomioistuimet menettäisivät rekrytoinnin tuen tuomarinkoulutuslautakunnalta, mikä tulisi ottaa muutoksessa huomioon.

4. Tulisiko tuomioistuinten esittelijöiden nykyistä tehtäväkuvaa tai kelpoisuusvaatimuksia muuttaa? Jos, niin miten?

Hallinto-oikeuksien esittelijäjärjestelmän kehittäminen tulisi kytkeä tuomarinkoulutusjärjestelmän kehittämiseen kokonaisuutena. Nykyinen hallinto-oikeuden esittelijän virka on erittäin merkittävä koulutusvirka ja rekrytointikanava hallinto-oikeustuomarin tehtäviin, mitä ei pidä heikentää ainakaan ilman korvaavan ja volyymiltaan riittävän väylän varmistamista tuomarinuralle. Esittelevistä notaareista eli muista kuin juristeista esittelijöinä on siihen soveltuviissa asioissa saatu varsin hyviä kokemuksia. Esittelijän ja notaarin tehtävät eivät kuitenkaan ole päällekkäisiä tai vaihtokelpoisia, vaan molemmille on hyvää käyttöä. Kehittämissuuntana mahdollinen voisi olla merkittävä panostaminen esittelijöiden koulutukseen ja tehtävän rakentaminen niin selvemmin tuomarinuralle johtavaksi koulutusviraksi. Myös esittelijänvirkojen määräaikaisuus on ollut esillä samansuuntaisena kehittämisvaihtoehtona. Kokonaisuus olisi syytä kuitenkin koordinoida auskultointi- ja asessoriväyliä tai muun mahdollisen koulutus- ja harjoittelujärjestelmän kehittämisen kanssa.

5. Olisiko käräjäoikeuksien virkarakennetta tai käräjänotaarien toimenkuvaa tarpeen tarkistaa siten, että käräjäoikeuksissa käräjänotaarit tai muut nuoremmat lainoppineet voisivat avustaa tuomareita asioiden valmistelussa?

-

6. Onko teillä muuta lausuttavaa?

-

Kivelä Johanna
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus - Ylituomari Juhana Niemi